

Delavska PRAVICA

GLASILO KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Duhovna podoba slovenskega delavca

Pod tem naslovom je priobčil lansko leto tov. T. Fajfar v »Dejanju« članek, ki ga zaradi zanimivosti v celem ponatiskujemo. Ured.

Pogled v dušo slovenskega delavca nam pokaže danes predvsem podobo zbežanosti in boleznega razvoja njegove miselnosti, ki je zrasla večidel v kmečkem domu.

Naši delavci, ki danes napolnjujejo tovarne in delavnice, so v največji meri ljudje, ki jih je težak položaj pregnal s kmetov v industrijo. Če hočemo torej videti v dušo teh delavskih množic, moramo pogledati v njeno globino, v kateri še vedno prevladujejo vezi kmečke zemlje in svojske kmečke vzgoje, ki je današnjemu slovenskemu industrijskemu delavcu vtisnila svoje dobre in žal tudi slabe strani.

Skoraj vsi naši današnji delavci, z izjemo tistih v starih industrijah, so prehodili isto pot. Vedno težje kmečko življenje je množicam kmečkih fantov in deklet uničilo upanje, da bi si v tem stanu mogli urediti življenje, ki bi bilo vsaj nekoliko podobno življenju njihovih staršev in prednikov. Videli so samo en izhod: tovarno. Mnogi so se tudi naveličali trdega in nenehnega kmečkega dela; ubrali so za lažjim zaslužkom, kjer odslužijo svoje ure, potem pa so prosti, brez skrbi. Tudi te ljudi je potegnila industrija z njiv in iz gozdov v svoje obrate.

Ti delavci in delavke pa niso prinesli s kmetov in tovarno le svojih delavnih rok, ampak tudi svojo miselnost, ki so si jo pridobili v svoji kmečki okolici in ki ne odgovarja borbeni delavski miselnosti. Kljub temu, da je bila njihova odločitev in pot iz kmečkega doma v industrijski obrat kaj kratka in nagla, njihov duh in vzgoja te naglice nista mogla dohiteti. Ostala sta še vedno na njivi, v gozdu in v domači vasi, z vsem svojim dobrim in slabim. Prej vajeni lepega miru in mirnega dela, so naenkrat padli v brzino industrijskega življenja, ki zahteva jasnost in udarnost. V svoji vasi porazdeljeni na družine in privezani na kos lastne zemlje, so se znašli v množici sebi enakih, pri vedno enakem delu, katerega sadov ne bodo nikdar okusili. Ta pot iz patriarhalnega vaškega življenja v veliki industrijski kolektiv je vso to množico delavcev s kmetov presenetila. Niso se znašli.

Če gledamo s tega zorišča naše delavstvo in njegovo dejavnost, bomo kaj lahko doumeli dolgo vrsto nerodnosti, prav otroških nerodnosti, ki jih je delalo. Vse te mno-

žice se še niso razvile v pravo industrijsko delavstvo, kakršno more uspešno dohitevati hitrost industrijskega življenja.

Kako se na zunaj odraža ta težka razvojna doba pri našem delavstvu?

V prvih povojnih letih, ko je bilo delavstvo udarno in njegova zavednost močna, pri nas še nismo imeli razvite industrije. Kmečka zemlja je takrat potrebovala obdelovalcev in malokomu se je mudilo drugam iskat zaslužka. Toda prav hitro je nastopil preobrat. Kar sredi dežele so vstajale tovarne, posebno tekstilne, ki so zvaljale ljudi vase. Mladi ljudje so bili zadovoljni, da so si z 8—10 urnim delom prislužili vsaj toliko ali več, kot na domači zemlji z neprestanim trdim delom. Njihovo delo v tovarni se jim je zdelo celo kot nekak oddih, njihov zaslužek pa naj bi jim prinašal le prijetnosti.

Prvi rod, ki je takrat stopil v tovarne, je danes že samostojen, čisto delavski, vsega je prevzela in-

dustrija. Postal je navezan izključno na zaslužek v tovarni in nič več nima svojega kmečkega doma, ki bi ga preživljal, dočim bi mu tovarniški zaslužek le sladil življenje.

Ko bi se za tem prvim rodom zaprla vrata v tovarne, bi imeli danes pri nas že lahko čudovito močno oblikovano delavstvo. Toda to se ni zgodilo. Industrija je požirala nove in nove množice kmečkih ljudi, od katerih bi moral vsak prestati dolgo dobo, da bi se vživel v pravo delavsko življenje.

Naš narod, pred dobrim desetletjem še izrazito kmečki, stalno izgublja svoj kmečki značaj. Industrijski kraji vedno bolj razširjajo krog svojih delovnih sil, ki jih rujejo iz kmečke zemlje. Danes Slovenije že ne moremo več razmejiti v čisto kmečke in čisto delavske okraje. Vsa dežela je danes mešanica kmetov in delavcev. Prav jasno nam to sliko pokaže Gorenjska od Ljubljane gori prav do vseh krajev v zadnjih hribih.

Red ali nered?

V naših hišah in delavnicah srečujemo ljudi, ki gledajo na nas z neko prezirljivostjo. Boli nas. Vse dotlej nam je težko, dokler se z njimi ne srečamo in razgovorimo. Večkrat se to težko zgodi, čeprav bi mi radi. Če poudarjamo svoje krščanstvo, delamo s tem le še želvino lupino, da ne morejo in nočejo bliže. Zanje krščanstvo ni le »šara«, za katero se ne zmenijo, temveč neka moč, budna sila, ki se močno in vse preveč upira njihovim težnjam. Po njihovem mnenju prav krščanstvo ovira, da z delom za prevrnitev starega in zgraditev novega družabnega stanja ne uspejo. Krščanstvo zagovarja red, ki vlada, ki stiska, ki peha množice v pogin...

Ali je res tako? Ločimo dobro krščanstvo od nekaterih kristjanov, ki imajo le še v krstni knjigi pravico do naslova kristjan. Da se izognemo še nesporazumljenju, še skušajmo določiti, kaj smatramo za red, urejenost. Lahko rečem, da urejam predmete, ko dam vsakemu svoje mesto, oni položaj, ki mu po naravi ali okoliščinah odgovarja. Če naobrnem to opredelbo na ljudi, družbo, tedaj hočem reči, da mora vsak poedinec imeti v družbi ono mesto, položaj, ki odgovarja njegovi osebnosti, po naravi in pridobljenih sposobnostih, da more človeku dostojno živeti.

Tak red hočemo in tudi zagovarjamo. Če danes mati zaradi bede in obupa ubije kakor koli svojega otroka, ne smatramo tega za red. Če danes nekdo (pa jih je premnogo) živi v takem pomanjkanju, da še komaj trpi, se upiramo tej krivici. Saj ako je v nevarnosti telo, je v živo zadet ves človek. Telo nima nujno potrebnega. Ali ni v nevarnosti še duh, oživljajoča iskra, duša? Tak človek more globoko zabresti, tedaj pa pravimo, kako nenraven je ta človek. Mladega vajen-

ca brez razloga odpuste, mu ne dajo niti pravno določenega dopusta, ki je že itak zelo kratek itd. Fanta zagrnejo valovi...

Tako nepremišljeno zgražanje je nedostojno za človeka, še bolj pa za kristjana; do nesrečnih ljudi delajmo most, ne da še poglobljamo prepad. Glejmo v njem odraz božji, saj je dejal sodobni pisatelj: »Vsak otrok je Kristus, vsaka žena Marija.«

Nihče izmed nas ne trdi, da je to red. Saj vendar pravimo, da je družba razklana. Kdo pa si upa trditi, da vlada danes red? Nikdo. Prav nasilje bohota, ki razkrajja, ruši!

Krščanstvo na tej zmedi nima deleža. Svet ni zato v stiski, ker je krščanski, temveč zato, ker je premalo krščanski.

Prijatelji, mi se zavedamo tega. Zato pojdemo med ljudi, zanesimo med bedne toplino svojih src, Kristusovo luč. Znani francoski zagovornik krščanstva pa je tudi dejal, da je Kristus preko teles prodril v človeške duše. Gre za udejstvenje nujnih pravic; kje je še njihovo spremstvo? Če mnogi nosijo prav tako odlični naslov kristjana kakor mi, pa so vso njegovo vsebino zavrgli, jih vzdramimo s klici potaplajočega se človeka. Mi pa še trdneje upodobimo krščanstvo med seboj in do bližnjega, ki je vsakdo, da ne pade nanj nobena senca ne pega ne psovka. Naše polje je obširno, upanje pa živo!

Ne pohujšujmo se nad slabotnimi ljudmi, ki se boje boja; za zgled si vzemimo močne in odločne, ki se ne boje ničesar!

Kmečki človek je pri svojem delu odvisen večidel od narave in naravnih sil, ki jih ni mogoče krotiti in ki zato nepreračunljivo določajo uspešnost njegovega dela. Kmečki človek je ujet v ogromen prostor elementarnih sil; zato ni vajen jasne, neizprosne borbe, s strahom in žrtvijo razumeva usodo in se ji predaja. Ta njegova predanost pa se ne nanaša zgolj na naravne sile, ampak se razširi tudi na čisto človeške sile. Tako se prerado zgodi, da kmečka konservativnost pomeni nezdravo življenjsko bojazen, ki človek zaradi nje odreče posebno v zmedenih družabnih trenutkih. Večstoletna vzgoja v družini, v šoli in v javnosti je kmečkemu ljudstvu vcepila pasivnost in ga napravila nezmožnega, da bi moglo ločiti nadčloveške od človeških sil ali da bi bilo zmožno uspešne dejavnosti v življenjskem boju.

Vsak kmečki človek, ki je padel v tovarno, je prinesel s seboj tako oblikovano iracionalno duševnost, ki ni somerna racionalnemu in razrednemu življenju v industrijskem svetu. V tovarni kmečki človek takoj podleže socialnemu pritisku, ker je navajen, da v vsaki sili vidi usodno silo, ki se ji ne more upreti. Iz kmečkega življenja čuti, da je človek nezmožen ubraniti se trdosti življenja, ki je uravnano po višjih naravnih zakonih. To občutje prinese kot žalostno dediščino v tovarno, kjer se na milost in nemilost preda izkoriščanju. Ta dediščina je prekletstvo našega delavstva, v njem tone brez moči. Le počasi, prav počasi začne tak delavec dobivati vero v sebe in v delavsko skupnost. Le počasi spoznava, da je mogoče spremeniti to višjo človeško silo, da se ji je mogoče upreti.

Doba selitve kmečkih ljudi v industrijo prehaja danes sicer že h koncu. Industrializacija prihaja do meja, ko ne bo mogla več sprejemati novih množic. Današnje industrijsko delavstvo že v kratkem ne bo dobivalo več tolikega pritoka s kmetov. To delavstvo, ki je do danes stopilo v tovarne, začinja živeti počasi pravo delavsko življenje. V dobi enega rodu bomo imeli pred seboj izrazito delavstvo. Toda na drugi strani nastaja kmečki proletariat, množica kmetovalcev, ki pod nogami izgublja trden gospodarski temelj in pada v socialno revščino, ki je je bil do sedaj deležen le delavski stan. Razvoj, ki preoblikuje kmečko pasivnost v živo delavsko dejavnost, prehitujejo dogodki. S tem pa se odpira veliko vprašanje našega podeželja sploh.

Delavstvo do meseca maja brez

obratnih zaupnikov **Zahtevamo podaljšanje lanskih zaupniških mandatov!**

Delavska zbornica nam je poslala tole okrožnico:

I.

Gospod minister socialne politike in nar. zdravja je pod St. Br. 100.533 z dne 16. decembra 1938 izdal naslednji odlok:

»Na podlagi členov 2., 3. in 12. Navodil za volitve delavskih in nameščenskih zaupnikov v podjetjih, ki spadajo pod zakon o zaščiti delavcev odločam:

1. Da se volitve delavskih in nameščenskih zaupnikov in njihovih namestnikov izjemoma za leto 1939 vrše v mesecu februarju namesto v januarju.

2. Volitve delavskih in nameščenskih zaupnikov in njihovih namestnikov v sezonskih in novo ustanovljenih podjetjih, kolikor te niso izvršene v mesecu januarju, se bodo tudi v bodoče vršile na podlagi 2. odstavka člena 2. navedenih navodil.

O tem je obvestiti ministrstvo za notranje posle, vse kr. banske uprave, upravnik mesta Belgrada, Centralno tajništvo delavskih zbornic in vse Delavske zbornice.

II.

Glede na ta odlok se je Centralno tajništvo delavskih zbornic obrnilo na ministrstvo socialne politike in narodnega zdravja z vlogo naslednje vsebine:

Še o vprašanju tekstilnega delavstva

V zadnji številki »Delavske pravice« smo pobliže obdelali bivšo kolektivno pogodbo tekstilnega delavstva in smo zastopali stališče, da ni treba delavstvu po njej prav nič žalovati. Dokazali smo tudi, zakaj.

Je pa brez dvoma nastal z brezpodoben stanjem za delavstvo nov položaj. Večina tovarn bo kljub temu postopala tako, kakor da bi kolektivna pogodba še obstajala. Nekatere pa bodo šle svoja pota. Kakšna, bo pokazala bližnja prihodnost.

Naj se ohranijo stare razmere ali naj nastopijo izpremembe v dosedanjih razmerah, v vsakem primeru se mora delavstvo pripraviti. Prav gotovo bo novo nastali položaj zahteval od delavstva aktivnega sodelovanja.

Aktivno sodelovanje je pa dvojno. Ali obstoja sodelovanje v tem, da se pokličejo k sodelovanju neki namišljeni delavski zastopniki, ki naj razmere, katere so ustvarili podjetniki premišljeno in po načrtu, potrdijo v »imenu« delavstva; ali pa obstoja v tem, da hoče delavstvo razmeram v tovarnah vsiliti tudi svojo voljo. Menimo, da ni potrebno posebej dokazovati, da je prav za prav le tako sodelovanje aktivno. Kajti le na podlagi takega

Delavci! Prijatelji delavstva!

Dolgoletna želja krščanskega delavstva je bila, da bi imeli za velikonočno in božična voščila svoje lastne razglednice. Krščanska delavska mladina se je odločila, da izda za letošnjo veliko noč prve slovenske delavske velikonočne razglednice.

Razglednice bodo tiskane v modrem in rdečem tisku in bodo skušale biti resnično delavske. Z njimi bomo nadomesti tuje izdelke in bomo dali slovenskemu krščanskemu delavstvu slovenske delavske razglednice. Končno pa bodo razglednice čimbolj poceni, saj se jim bo cena gibala okoli 0,75 din (75 par) za komad.

V interesu te velikonočne akcije naše mlade krščanske delavske kulturne organizacije je, da vsi delavci in prijatelji slovenskega krščanskega delavstva sežejo po njih in centrali KDM pošljejo že vnaprej tozadevna naročila. Naročila sprejema: Referent za tisk in propagando »Kršč. del. mlad.« - Ljubljana, Miklošičeva cesta 22-I. Letošnje velikonočne praznike voščijo slovenski krščanski delavci in prijatelji delavstva le na delavskih velikonočnih razglednicah!

Nabirajte oglase za »Pravico«!

»V odloku ministrstva z dne 16. decembra 1938 St. Br. 100.533 o odlaganju volitev delavskih in nameščenskih zaupnikov in njihovih namestnikov za leto 1939, ni nič rečeno, ali mandati starih zaupnikov trajajo do izvolitve novih ali pa če ti mandati z 31. decembrom 1938 ugasnejo.

Po zakonu traja mandat eno koledarsko leto. Volitve izvajajo stari zaupniki in je s tem molče podaljšan mandat starih zaupnikov do izvolitve novih. Vendar se predpostavlja, da se volitve vedno morajo izvesti, kakor to zakon predpisuje — v mesecu januarju. Če se pa od tega odstopa, bi bilo potrebno, da se s posebnim odlokom označi položaj starih zaupnikov, kakor se je to leta 1929., ko so se tudi volitve preložile, napravilo. Z istim odlokom, s katerim so bile volitve odložene, je bilo rečeno, da se mandati starih zaupnikov podaljšajo in to do izvolitve novih. Odlok z dne 16. decembra 1938 te določbe ne vsebuje in zato nastane vprašanje:

1. Če 31. decembra l. 1938. popolnoči ugasnejo mandati vsem starih zaupnikom?

2. Kdo bo izvajal nove volitve, ker starih zaupnikov ne bo več.

Sestavljanje volilnih odborov iz »najstarejših« delavcev po podjetjih za izvedbo novih volitev bo povzročilo veliko komplikacij in lahko trdimo, da

sodelovanja more delavstvo soustvarjati delovne razmere v svojo korist. Pa naj gre za ureditev plač; za določitev načina pri sprejemanju in odpuščanju delavstva; za ukrepe, če nastopi kriza in slično.

Kako pa stoji s tekstilnim delavstvom v tem pogledu? Ali je že usposobljeno za tako aktivno sodelovanje?

Ce pregledamo sedanji položaj, bi mogli trditi, da še ni. Zadržanje podjetnikov nam more služiti za nekak barometer. Ta barometer kaže, da so podjetniki, zelo korajžni. Saj so kratkoma zavrnili glavne zahteve zastopnikov delavskih strokovnih organizacij. Iz posameznih tovarn še vedno prihajajo pritožbe in tožbe, da postopajo inozemci z našimi ljudmi zelo trdo. Za malenkosti ne le kaznujejo, ampak celo odslavlajo delavce in delavke, ki so bili v tovarni že po več let. Samo zaradi tega, da uveljavljajo močno roko. O sodelovanju z delavskimi zastopniki o vprašanjih, ki se tičejo delavstva, ni sledu. Te razmere nazorno dokazujejo, kako je delavstvo usposobljeno za aktivno sodelovanje.

Slepili bi sebe in delavstvo, ko bi mi hoteli natveziti, da je bogve kako močno. Nastop in postopanje podjetnikov dokazuje, torej neverjetno majhna peščica, da nima prav najmanjšega respektja pred tolikimi tisoči tekstilnega delavstva. Razumljivo. Saj ne predstavljajo vsi ti tisoči nobene skupne množice. Množice, ki bi se zavedala, da služi število le podjetnikom, le produkciji, da ne ustvarja to število prav nobene bodočnosti njej, ampak le podjetnikom. Množice, ki bi se zavedala, da so za njo vsi ti tisoči brez pomena, celo v škodo, dokler jih ne bo prekvasila zavest skupnosti. Skupnost je tista čarodejna sila, ki usposablja delavstvo za aktivno sodelovanje in ustvarja respekt podjetnikov pred delavstvom.

Kdo ustvarja delavstvu zavest skupnosti? Nič novega, je že staro in preizkušeno sredstvo. Edino delavska strokovna organizacija more vzgojiti delavstvo, ki ima smisel za skupnost in s tem sposobnost za aktivno sodelovanje. Nobenega drugega sredstva ni.

Tekstilno delavstvo je sedaj razbito. Notranje v svoji duši, in na zunaj. Zaradi tega je brez moči. Zaradi tega mora prenašati po tovarnah in drugih obratih duševna in telesna nasilstva. Zaradi tega je, mogoče najbolj izmed vsega delavstva, zasužnjeno.

Sedanji položaj zahteva, da se tekstilno delavstvo otrese malodušnosti; da se zave samega sebe; da gre na delo, in sicer v tem smislu, da si najprej zgradi svojo samostojno in neodvisno delavsko strokovno organizacijo. Ko se to zgodi, bo vse drugo navrženo.

praktično zaupnikov sploh več ne bo. Da se to ne bi dogajalo, prosimo ministrstvo, da izda v zvezi s svojim odlokom tolmačenje, da se mandati starih zaupnikov podaljšajo do izvolitve novih.

III.

Na to predstavko Centralnega tajništva delavskih zbornic je ministrstvo odgovorilo, sklicujoč se na odločbo Državnega sveta Br. 28.955 z dne 15. decembra 1937, ki se glasi:

»Na podlagi § 119. zakona o zaščiti delavcev delodajalci ne smejo odpustiti niti preganjati delavskih zaupnikov zaradi pravnega izvrševanja njih dolžnosti po odredbah tega zakona. Na podlagi § 112. citiranega zakona mandat delavskih zaupnikov traja 1 koledarsko leto, a delavski zaupnik, ki je izvrševal svoj mandat v preteklem koledarskem letu, se sme iznova izvoliti, kar pomeni, da konec koledarskega leta delavski zaupnik po sili zakona izgubi svojstvo zaupnika, lahko ga pa zopet dobi s ponovno izvolitvijo. To, da § 113. zakona o zaščiti delavcev določa, da v tistih podjetjih, kjer so delavci tudi prej volili svoje zaupnike, tvorijo ti zaupniki volilni odbor ter izvedejo nove volitve, ne znači, da se mandat delavskega zaupnika podaljšuje za čas izvajanja novih volitev. Iz vsega tega izhaja, da so z odredbami § 119. delavski zaupniki zaščiteni do konca koledarskega leta, v katerem so bili izvoljeni, ne pa tudi preko tega.«

IV.

Gospod minister socialne politike in narodnega zdravja je pod St. Br. 6559 z dne 30. januarja 1939 izdal naslednji odlok:

»Na podlagi členov 2., 3. in 12. Navodil za volitve delavskih in nameščenskih zaupnikov v podjetjih, ki spadajo pod zakon o zaščiti delavcev, in v zvezi z mojo prejšnjo odločbo St. Br. 100.533 od 16. decembra 1938 odločam:

1. Da se volitve delavskih in nameščenskih zaupnikov in njihovih namestnikov izjemoma za leto 1939, vrše v mesecu maju namesto v mesecu februarju.

2. Volitve delavskih in nameščenskih zaupnikov in njihovih namestnikov v sezonskih in novo ustanovljenih podjetjih, kolikor te niso izvršene v mesecu januarju, se bodo tudi v bodoče vršile na podlagi 2. odstavka člena 2. navedenih navodil.

O tem je obvestiti ministrstvo za notranje posle, ministrstvo za šume in rudnike, vse kr. banske uprave in vse Delavske zbornice.«

Kmet in delavec sta eno!

I.

Dovolite, gospod urednik, da povečamo nekoliko, kako razumevamo razmerje med kmetom in delavcem tudi mi podeželski ljudje in vas prosimo, da o priliki pripomnite k temu tudi svoje mnenje.

Naše mnenje

je, da vsa teža socialnega vprašanja leži v tem, kako obvarovati kmečki stan propadanja in zagotoviti delavstvu dovolj zaslužka. Komur se to posreči, bo rešil socialno vprašanje. Kajti jasno je: če kmet ne bi propadal in če bi delavstvo imelo dovolj zaslužka, bi tudi obrt, industrija in trgovina, sploh vse panoge narodnega gospodarstva uspevale. Saj vsak lahko vidi, da je splošno blagostanje v družbi odvisno v največji meri od tega, da kmet in delavec dobro izhajata. Treba je torej iskati pota in sredstva, da se to doseže.

Najrazličnejši moške so to že poskušali na razne načine in tudi še danes poskušajo. Pri vseh, kolikor nam jih je do sedaj znanih, pa opažamo več ali manj, rekli bi — pristranosti; namreč v toliko, da so se nekateri ozirali bolj na kmete, drugi pa bolj na delavce. Edini sociolog, ki je še najbolj pametno in praktično skušal rešiti socialno vprašanje, je bil po našem mnenju pokojni naš oče

Napačno početje

Delavska zbornica je starešine obratnih zaupnikov kakor tudi vse strokovne organizacije obvestila, da je prejela odlok ministrstva za socialno politiko, s katerim se volitve delavskih zaupnikov za leto 1939, ponovno odlagajo, in sicer da se bodo vršile v mesecu maju. Poleg tega je Delavska zbornica v svoji okrožnici pojasnila tudi stališče ministrstva za socialno politiko glede trajanja mandata obratnih zaupnikov in nameščenskih obratnih zaupnikov. Iz tega je razvidno, da stoji ministrstvo na stališču, da so mandati obratnih zaupnikov, izvoljenih za leto 1938., ugasnili z 31. decembrom. Ker se teh mandatov ni podaljšalo, je znak, da v času od januarja do maja ni obratnih zaupnikov. To je vsekakor čudno stališče, kajti v takem primeru bi bilo nujno, da se mandati delavskih obratnih zaupnikov podaljšajo.

JSZ je takoj po prejemu okrožnice od Delavske zbornice naslovila na DZ vlogo z zahtevo, da je treba pokreniti vse potrebno za zaščito obratnih zaupnikov, kakor tudi doseči, da se podaljšajo mandati delavskih in nameščenskih obratnih zaupnikov, kateri so bili izvoljeni za leto 1938. To se nam je zdelo pravilna pot, kajti Delavska zbornica ima že po zakonu dolžnost, da skrbi za zaščito obratnih zaupnikov, kateri poleg inspekcije dela spadajo tudi v njeno pristojnost.

Strokovna komisija za Slovenijo pa je na okrožnico Delavske zbornice sama poslala okrožnico vsem starešinam obratnih zaupnikov in priložila tiskovine ter naročila starešinam, naj te izpolnjene pošljejo banski upravi z zahtevo, da se mandati za obratne zaupnike podaljšajo.

Način tega dela odklanjamo. Strokovna komisija ni nobena predstavniška delavskih obratnih zaupnikov in ako že kaj pošilja in naroča, lahko to naroča obratnim zaupnikom, kateri so bili izvoljeni na njenih kandidatnih listah. Kadar pa gre za vse obratne zaupnike, tedaj je pa tu za to Delavska zbornica ali pa sporazumno vse strokovne organizacije, katerih se to tiče. Ako odklanjamo pritisk z ene strani, ga moramo prav tako odkloniti tudi z druge. S takimi stvarmi se namreč daje le še bolj orožje v roke onim, kateri bi prav s takimi metodami radi strahovali naše delavstvo.

Zato smo in vedno tudi bomo za zdravo demokracijo v delavskem strokovnem gibanju in bomo odklanjali vse, kar bi kakor koli moglo škodovati zdravemu razvoju delavskega strokovnega gibanja.

šlagerje, plesne, narodne, s harmoniko in petjem samo 30 din. Razen tega vzamemo tudi stare v račun. Iščite seznam!

dr. Janez Ev. Krek.

Od drugih se je razlikoval v tem, da je pojmoval kmeta in delavca kakor nekako absolutno nedeljivo enoto. To nam menda dovolj jasno dokazuje dejstvo, da je spisal svoje prvo sociološko delo, ki je bilo namenjeno našemu delavstvu, »Zgodovino o propadanju kmečkega stanu«. To je bila knjiga: »Črne bukve kmečkega stanu«.

V propadanju kmečkega stanu je videl pokojni dr. J. Ev. Krek pravi vzrok socialnega vprašanja. Spoznal je, da delavci niso nič drugega kakor obubožani kmetje, kar so tudi v resnici. To zavest je hotel v delavcih tudi najprej zbuditi. Zato je tudi podal našemu slovenskemu delavstvu najprej v roko knjigo, iz katere je takorekoč moral vsakdo spoznati, da današnje delavstvo ni nič drugega kakor obubožan kmečki stan.

V tem pojmovanju socialnega vprašanja dr. Jan. Ev. Kreka in v tem njegovem prizadevanju, zbuditi zavest, da delavstvo ni nič drugega kakor obubožan kmečki stan, se najlepše in najjasneje vidi vsa veličina in modrost njegovega duha. S tem je socialno vprašanje tako poenostavil, da ga lahko pravilno in zadostno ne samo pojmuje, ampak tudi samostojno praktično rešuje vsak tudi najbolj preprost človek, ako ima le količkaj dobre volje.

To dejstvo, da sta delavski in kmečki stan glede na socialno vprašanje kot nekaka absolutno nedeljiva enota, je povsem jasno in umljivo za vsakega

Občni zbori krajevnih skupin v znamenju neomajnega zaupanja v JSZ

Zagorje

Občni zbor. Preteklo nedeljo je odbor skupine rudarjev JSZ pošlal svoje račune. Za občni zbor je bilo med članstvom veliko zanimanje, kar je pričela velika udeležba. Iz poročila je bilo razvidno, da je skupinski odbor imel skozi vse leto polno delo. Saj je skupina v tem letu dvignila svoj delavski prapor, si nabavila klavir, ki ga pridno uporablja lastni pevski odsek pod vodstvom g. Korošca. Vse delo se je bolj pokaže iz blagajniškega poročila, kjer je bilo vsega prometa nad 30.000 din. Za podpore bolnim članom in svojem ponosrečnem, se je izplačalo okrog 4000 din. Da pa je odbor vestno in pošteno vodil svoje delo, so dokazale tudi tri revizije, ena od centralne in dve od nadzornega odbora. Z malimi izjemami so bili izvoženi stari odborniki. Po izvolitvi odbora je dobil besedo zastopnik centrale tov. Rozman. Orisal je ves položaj in delo organizacije. Obrazložil je tudi položaj zadnjega časa, ko se je strnilo do mla vse, da stre naše vrste. Naš delavec ve, s kom ima opraviti. Tudi ve, da je prav, če suhe veje padajo od zdravega telesa. Smo in hočemo ostati krščanski delavci, branitelji demokracije in našega slovenstva. Zato ne oklevamo, naša zavest se je podvojila, in zaupamo v vodstvo naše Jugoslovanske strokovne zveze. Celotni občni zbor je izžvenel v neomajno zvesto našo JSZ in njenemu vodstvu ter svobodnemu in neodvisnemu strokovnemu gibanju. Občni zbor je tudi sprejel predlog, da ob vsakem primeru smrti moža, prispeva vsak član družini 5 din. Občni zbor je potekal v najlepšem redu. Vsi so odšli z zavestjo, da bo vsak skušal naše vrste še okrepiti.

Rimske toplice

Na občnem zboru v Rimskih toplihah je bila 90% udeležba organiziranega članstva. Navzoči so soglasno odobrili stališče seje vodstva JSZ. Centralo je zastopal tov. Lešnik Alojzij, ki je jasno obrazložil stališče JSZ. Da so člani zato, da dela krščansko delavstvo. Slovenije skupno, da pa se ne bomo podredili onim, ki so sami podrejeni zunanji vplivom. Navzoči kmet D. M. je izjavil, da se z izvajanjem popolnoma strinja ter da mu je JSZ bližja kot ZSD, ker je prava slovenska, kar o drugi ne moremo reči.

Nazarje

V nedeljo 29. januarja smo imeli v delavski sobi obrata 1. občni zbor naše skupine. Občni zbor je bil precej dobro obiskan. Vodil ga je tov. Lukač Jože. Centralo je zastopal tov. Hočevar Metod, ki je zbranim delavstvu v obširnem govoru razložil pomen delavske organizacije ter bodril tovariše k večji složnosti in delavski zavesti.

Začnimo pri brezposelnosti,

ki je brez dyoma danes najvažnejše socialno vprašanje prav v vseh državah po vsem svetu, in pogledimo, v kakšnem razmerju si stojita pri tem vprašanju kmet in delavec? — Pogledimo najprej.

kaj je vzrok brezposelnosti?

Na eni strani vidimo industrijske delavce, ki so brez dela. Na drugi strani pa vidimo, da na kmetih manjka delavcev. Vsak pameten človek bi pričakoval, da se bo brezposelnost industrijskih delavcev in pomanjkanje delovnih moči na kmetih izravnalo tako, da bodo šli brezposelni industrijski delavci na kmete. Toda nič tega. Se celo nasprotno vidimo, da si ob času tako splošne brezposelnosti med industrijskim delavstvom in pomanjkanju delovnih moči na kmetih iščejo kmečki ljudje zaslužka v mestih, pri

ter poročal o 40 letnem delovanju JSZ. Potem so podali poročila odborniki skupine. Nato je bil soglasno izvoljen naslednji odbor: Urtelj Jože, Kos Lojze, Strmšek Franc, Hofbauer Karel. V nadzorstvo so bili izvoljeni Celinšek Jože in Lukač Jože. — Pozivamo vse tovariše in tovarišice, da še bolj strnejo svoje vrste ter ne nasedajo raznim vsiljivcem, ker bomo le tako mogli biti kos vsem naporom.

Planina pri Rakeku

Dne 8. januarja smo imeli letni občni zbor naše skupine lesnih delavcev JSZ. Odborniki so podali izčrpana poročila o svojem delu. Centralo je zastopal tov. Borc, ki nam je orisal splošni delavski položaj, posebno v lesni stroki, ter nam dal navodila za praktično in uspešno delo v skupini. Glede na položaj v JSZ, smo z ogorčenjem poslušali poročilo, kako neojalen in nekrščanski boj vodi proti njej novo pečena ZSD. Po debati smo prišli do spoznanja, da imamo kot katoličani in delavci polno pravico in v današnjem času naravnost dolžnost, da na dosežani liniji vztrajamo ter še nadalje delamo za ubogo in izkoriščano delavstvo. Vero imamo vsi v enega Boga, zato nam nihče pravovernosti odrekati ne more, niti sebi o tem prisvojiti monopol. V naših potrebah nas je le naša JSZ pravilno razumela in uspešno zastopala, zato ostanemo njeni člani tudi v prihodnje.

Da pa našo enotnost pokažemo tako javnosti, kakor v podjetju, je s soglasno zahtevo navzočih bil ponovno izvoljen ves stari odbor, razen predsednika, ki je že med letom odšel drugam v službo.

Članstvo pozivamo, naj pridobiva novih članov, pomaga odboru pri delu, da bomo res močni in odporni proti vsem razdiračem, tako v idejnem kakor v strokovnem pogledu. Svoje ideje bomo kmalu uveljavili. Zato vsi korajžno na delo za JSZ.

Radomlje

V nedeljo 29. januarja se je vršil občni zbor naše plačilnice Strokovne skupine opekarskega delavstva v Radomljah. Občnega zbora so se udeležili skoraj vsi člani, kljub temu, da smo sedaj skoraj vsi brez dela in zelo raztreseni po okolici. Centralo sta zastopala tov. Skof Franc in Čuk Danilo z Viča. V svojih govorih sta poudarjala, kako potrebna je danes delavstvu strokovna organizacija. Delavstvo je z velikim zanimanjem sledilo njihovim govorom. Ob zaključku se je postavilo delavstvo na stališče, da je zanj mesto edino le v Jugoslovanski strokovni zvezi, ker je to res prava delavska strokovna organizacija. Nič nas ne moti to, da se ji danes podtikajo vse mogoče reči, kajti do-

industrialijah, rudokopih itd. Ali ni to morda narobe svet? Ali ne izvira ta čudni pojav v današnjem gospodarskem življenju morda iz delomrznosti ali nesmiselnosti tako kmečkih kakor industrijskih delavcev? Mislím, da ne; ker za presojo splošnega razporedenja ne morejo priti v poštev posamezniki, katerih ne moremo zagovarjati, temveč splošno razporedenje delavstva, ki kaže tako na kmetih kakor v industriji tudi v današnjih časih še več kakor povprečno mero veselja in dobre volje do dela.

Vzrok temu pojavu je dejstvo, da dohodki iz kmetije danes ne donajajo toliko, da bi mogli kmečki ljudje kljub trdemu in vestnemu delu kriti svoje potrebe. Zato so prisiljeni iskati zaslužka še v industrialijah ali pa se morajo izseliti, kjer nastopajo v tujni istotako kot tekmeči industrijskega delavstva. — Pogledjte v naše rudokope, tovarne, državne in druge službe, pa boste videli povsod skoraj izključno le kmečke sinove. Vprašajte jih, zakaj so pustili domačijo, pa boste zvedeli, da: eni zato, ker ni bilo zanje doma več prostora, drugi pa zato, ker se kljub trdemu 16 in celo 20 urnemu delu na dan ne morejo več na kmetiji vzdržati.

Industrijski delavci! — Ali se zavedate, da so vaši očetje in bratje, čeprav imajo še borno domačijo, prav tako navezani na zaslužek še poleg kmetije, če hočejo živeti, kakor vi, ki ste že popolni proletarci brez doma in zemlje?

Teh razmer na kmetih pa so krivi

bro se zavedamo, da je vsaka dobra stvar še vedno trpela silo in krivico in tako tudi naša JSZ. Zato se bomo še bolj tesno strnili v njenih vrstah in jo branili ter krepili njeno moč.

Križe

Čevljarski pomočniki, organizirani v JSZ, smo imeli 15. januarja t. l. svoj občni zbor. Po poročilih o nastalem položaju v skupini in v centrali, smo sklenili našo pot za vsako ceno obdržati. Ideje pravice, svobode in praktičnega krščanstva se spreminjati ne dajo. Mi bomo vztrajali z našo JSZ, dokler ji bodo te ideje svete in vodilne! Izvolili smo si odbor, ki se te danes težke naloge v polni meri zaveda, ter bo tako vodil skupino in članstvo v boljše prihodnost skozi vse viharje.

Vse pomočnike vabimo, da se nam pridružijo, ker v skupnosti je moč in uspeh. Skupno pa odboru, posebno pa blagajniku, pomagajmo in lajšajmo težko in odgovorno delo.

Trbovlje

Skupina Strokovne zveze rudarjev je imela svoj 23. redni občni zbor. Ker je tov. predsednik F. Križnik bolan, je občni zbor otvoril in vodil njegov namestnik M. Renko. Udeležba je bila 90 odstotna, tov. A. Diacci, ki bi moral zastopati centralo, je zaradi nujnega zdržka izostal in se je pravočasno opravičil. Mesto njega je poročal iz centrale tov. tajnik J. Rozman, ki je prišel že dopoldne na sejo strokovnega odbora rudarjev, katera se je vršila v tajništvu na Lokah. Iz poročila, katera so podali odborniki, je bilo ugotovljeno, da je organizacija porastla na članstvu za 140 odstotkov, kar je znak, da ima naša strokovna organizacija zaupanje pri delavstvu. Iz poročila odbora, kakor tudi zaupniškega zbora se je videlo, da so vestno in požrtvovalno vršili poverjeno jim nalogo v organizaciji, za kar je dobil odbor soglasno razrešnico občnega zbora. Zelo pomembno in bodrilno je bilo poročilo tov. Rozmana. Pri volitvah je bil izvoljen nov odbor, v katerega smo pritegnili nekaj mlajših in agilnih tovarišev. Zaupniški zbor se je pomnožil in razdelil, tako da prideta v vsak okraj po dva zaupnika. Dobro se je obneslo, ko je lansko leto odbor imenoval izmed zaupnikov podblagajnike, ki pobirajo vsak v svojem okolišju članarino, ki so jo potem redno odajali glavnemu blagajniku. Na ta način bomo prišli do rednega pobiranja članarine, kar je za brezhibno poslovanje skupine in za obračunavanje s centralo nujno potrebno. Veselilo nas je, ko je prišel med nas naš duhovni vodja skupine č. g. Fr. Kač, ki nas je v kratkem nagovoru vzpodbujal, da po krščanskih načelih in v medsebojni ljubezni delujemo za do-

Švicarski delavci Jugoslovanski strokovni zvezi

Na naše poročilo o delavskem in sindikalnem položaju smo prejeli od Švicarske zveze krščanskih transportnih, ročnih in živilskih delavcev v St. Gallenu tole pismo:

»Kakor smo razvideli iz vašega poročila, doživljate težko borbo za svobodo in neodvisnost krščanske strokovne organizacije. Osupljeni smo brali to poročilo.

Kot Švicarji, ki svobodo, predvsem sindikalno svobodo, že iz tradicije cenimo tako visoko, izražamo slovenskim tovarišem svoje najgloblje simpatije, združeni z živo željo, da kljub vsem težavam geste po poti, ki je krščanskega sindikata vredna, in se brez strahu borite do končne zmage.«

brobit delavstva. Obljubil je svoje so- delovanje tudi še za naprej, zakar mu je odbor, kakor tudi članstvo zelo hvaležno. Tovariši, eno leto dela je zopet za nami, prestopili smo v drugo, ki leži pred nami in v katerem nas čaka veliko dela, zato bo treba, da bomo z roko v roki vestno, vsak po svojih zmožnostih in času, vršili svoje dolžnosti v organizaciji.

Občni zbori

V nedeljo 12. t. m. se bo vršil občni zbor plačilnice tekstilnega delavstva v Gameljnah, in sicer ob 9 dopoldne v prostorih gostilne Maček v Spod. Gameljnah. Kot zastopnik centrale pride tov. Srečko Žumer.

Občni zbor Strokovne skupine rudarjev Huda jama se bo vršil v nedeljo 12. t. m. v prostorih skupine v Laškem. Zastopnik centrale bo tov. Jurac Jože iz Celja.

Ker se občni zbor Skupine lesnega delavstva v Škofji Loki ni vršil 5. t. m., se bo vršil v nedeljo 12. t. m. v prostorih gostilne Plevna na Suhi. Kot zastopnik centrale bo prišel tov. Bore Mavricij z Duplice.

Sestanki se bodo to nedeljo vršili pri tehle skupinah:

Na Viru sestanek Strokovne skupine tekstilnega delavstva ob 8 dopoldne v prostorih gostilne Marincelj v Dobu.

Strokovna skupina delavcev na Vrhniku ob 9 dopoldne v prostorih Rokodelskega doma.

Strokovna skupina rudarjev v Smarju ob 9 dopoldne v prostorih gostilne Fortuna na Razdrtem.

Občni zbor pom. usnj. in galant. stroke se bo vršil v nedeljo 12. t. m. v Domžalah v restavraciji pri postaji. Udeležba obvezna za vse člane.

sledica prevelike ponudbe delovnih moči, uničuje kmeta, ki je potem prisiljen v pogubo delavca si iskati za služka v industriji. In tako se brezposelnost čimdalje bolj širi.

Zato pa je treba, da se kmet in delavec zavedata, v kako tesni zvezi so gospodarski interesi kmeta in delavca. Zavedati se morata, da — kar je za kmeta dobro, je tudi delavcu v korist in kar je delavcu v korist, je tudi za kmeta dobro. Oba ta dva stanova se morata skupno boriti kot nerazdružljiva enota in delati na to, da se kmetu za njegovo pridelko plačujejo proizvajalni stroški, delavstvu pa tako povišajo plače, da bo lahko plačevalo kmetu opravičene cene.

Na ta način bi prišlo delo do svoje veljave. Kmet bi potem bolj ostajal pri svoji kmetiji, delavec pa bi se tako iznebil najnevarnejšega tekmeča, kmeta.

Da se to doseže, je pa potreba najtesnejše kmečko delavske sloge, obojestranske izobrazbe in sposobnosti, da odločilno sodelujeta v narodnem gospodarstvu, kmet v agrarni politiki, delavec pa v industrijskih obratih, s pomočjo zasebne in zadružne samopomoči in pravične socialne zakonodaje.

Dokler pa bosta kmet in delavec razdvojena in premalo izobražena, bo brezposelnost tako na kmetih kakor v industriji ne samo obstojala, marveč se še celo večala.

Posavski sotrpín.

Razgled po svetu

Pri nas

Nova vlada. Dne 4. februarja je odstopilo pet ministrov in s tem povzročilo vladno krizo. V izjavi pravijo, da so odstopili zaradi nesoglasij v vladi glede načina reševanja hrvaškega vprašanja. Zatem je Stojadinović dal ostavko celokupne vlade. Novo vlado je sestavil dosedanji minister za socialno politiko Dragiša Cvetković, ki je postal predsednik vlade in notranji minister. Minister za zunanje zadeve je dr. Cincar Marković, dosedanji poslanik v Berlinu, minister za pravosodje je bivši ban savske banovine dr. Ružič, od Slovencev pa sta ostala notri dr. Krek in Snój.

Min. predsednik Cvetković je izjavil, da se bo resno trudil v pripravljanju sporazuma s Hrvati.

Dr. Maček je bil za časa vladne krize tudi poklican v Belgrad na posvetovanje.

O vzrokih, ki so privedli do padea dr. Stojadinovića izvemmo marsikaj tudi iz poročila skupščinske manjšine o izvedbi volitev, ki je bilo prebrano na seji 3. februarja.

Po tej izjavi opozicije, razvoju dogodkov in napovedi novega min. predsednika smemo upati, da bo notranje urejevanje Jugoslavije stopilo na boljše pot kot doslej. Samo zadovoljni narodi v državi so pogoj za njeno trdnost in obstoj.

Za mejami

Amerika in Evropa. Za govori Chamberlaina in Hitlerja je spregovoril še ameriški predsednik Roosevelt. Rekel je, da ameriške demokratične države stoji popolnoma jasno na strani evropskih demokratičnih držav, ako bi kdo izzval vojno proti njim. Rekel je, da mora vsak, ki bi napadel Francijo, računati s tem, da bo postal s tem tudi sovražnik Amerike. S tem je močno poudarjeno, da je svetovna politika razdeljena med dve skupini velikih držav, ki so si nasprotne: na eni strani Amerika, Anglija in Francija, na drugi strani Nemčija, Italija in Japonska. Obe strani se močno in neprenehoma oborožujeta. Na Hitlerjevo zahtevo po kolonijah niso nasprotne države dale še nikakega odgovora. Prihodnje tedne je pričakovati zopet novih razburljivih mednarodnih dogodkov.

Španska državljanska vojna je zaenkrat središče mednarodnih dogodkov. Svet čaka, kakšne zahteve bo po nemških zahtevah po kolonijah postavila pred diplomate Italija, ki hoče za Nemčijo tudi pokazati nekaj uspehov. Mussolini pa je izjavil, da bo svoje zahteve Franciji in Angliji sporočil, kadar bo Francova zmaga v Spaniji popolna. Zato se z vsemi silami nadaljuje ofenziva generala Franca in njegovih zaveznikov proti katalonskemu delu Spanije. Na bojiščih okrog Madrida je zaenkrat še mirno. Republikanci se utrjujejo za močan odpor proti nacionalističnim armadam. Za primer popolne zmage nacionalistov v Spaniji bo mednarodna napetost od dne do dne narasčala. Francija bo od treh strani ogrožena in bo pritisk nanjo velikanski. Angleški in francoski politiki teden za tednom ponovno poudarjajo, da sta Anglija in Francija neločljivo zvezani za primer vojne.

Vojake za bodoče nemške kolonije že z vso naglico zbirajo v Nemčiji. Tako poroča angleški list »Daily Express« in več londonskih listov. Vojaki odhajajo v italijanske kolonije, kjer se vezbajo skupaj z italijanskimi četami za kolonijalno vojaško službo. Mnogo nemškega vojaštva je zbra-

nega po Koroškem. Nemški rekruti iz bivše Avstrije so baje namenjeni za pomoč Italiji, če bi se ta zapletla v vojsko s Francijo. Po nemških vojaških predavajo vojakom o kolonijah in vabijo za službo v kolonijah.

Neprestane eksplozije bomb se nadaljujejo po Angleškem. Eksplozije in požare po tovarnah baje uprizarjajo tajne organizacije Ircev. Za temi organizacija pa stoje tudi razni drugi sovražniki Anglije.

Francoski odposlanec pri španskih nacionalistih. Časopisi so objavili, da je Francija že poslala svojega zastopnika v nacionalistično Spanijo v Burgos. Francoski odposlanec je sedaj

Poziv slovenski javnosti!

V zadnjem času se je v naši javnosti začelo živahneje razpravljati o socialnem zavarovanju ljudstva, predvsem kmečkega. Z ozirom na predloge, da bi se za kmečko ljudstvo uvedlo zaenkrat samo starostno zavarovanje ter na trditve, s katerimi se skuša te predloge opravičiti, češ, da bi bolniško zavarovanje zahtevalo preveč denarnih sredstev, zaradi česar zaenkrat ni izvedljivo, — čuti podpisana organizacija, ki je prva stavila slovenski javnosti zahtevo tudi po bolniškem zavarovanju vsega slovenskega revnejšega ljudstva, dolžnost, javno ugotoviti sledeče:

1. Bolniško zavarovanje za kmečko ljudstvo naj bi po našem predlogu obsegalo samo brezplačno zdravniško pomoč, brezplačna zdravila in brezplačno zdravljenje v bolnišnicah, a nikakih bolniških podpor, kot jih prejemajo n. pr. zavarovani delavci.

2. Poslovanje ljudskega bolniškega zavarovanja naj bi izvrševale občine, tako da ne bi bil potreben nikak poseben upravni aparat.

3. Ker so vse bolnišnice v Sloveniji, razen obče državne v Ljubljani, last banovine, ker je v Sloveniji že precejšnje število zdravstvenih občin z občinskimi zdravniki in je nastavljenih tudi že precejšnje število banovinskih zdravnikov, smo prepričani, da bi se dalo v okviru banovine ljudsko bolniško zavarovanje izvesti, dogovorno z upravo obče drž. bolnišnice v Ljubljani. Treba bi bilo samo te ustanove pomnožiti, izpopolniti, organizirati in povezati za enotno delo, dosedanjo mejo upravičencev za brezplačno

objavil, da je prišel v Burgos samo zaradi informativnih razgovorov. Časnikarjem je izjavil, da se bo po dobljenih informacijah vrnil in poročal o položaju zunanjemu ministru Bonnetu.

Zivahno delo italijanske diplomacije na Balkanu se nadaljuje. Po obisku italijanskega zunanjega ministra v Jugoslaviji je prišel na obisk tudi zunanji minister Romunije. Romunija in Jugoslavija se pripravljata po italijanskih nasvetih na sporazum s skupno sosedo Madžarsko. Ko bodo vse tri države prijateljsko povezane, se bo začela graditi velika avtomobilska cesta iz Italije preko Slovenije, Hrvaške, Srbije na Vzhod do Crnega morja. Italija hoče z vsemi temi državami navezati močno trgovino. Potem bi se mirneje posvetila politiki na zapadu in v Sredozemskem morju. Za konec meseca pripravlja italijansko zunanje ministrstvo važen obisk na Poljsko.

zdravniško pomoč pa odpraviti, ker si vsak premožnejši rad vzame privatnega zdravnika.

4. Prepričani smo, da bi za kritje stroškov takega ljudskega bolniškega zavarovanja radi prispevali v obliki banovinskih doklad po svojih močeh vsi revnejši prebivalci Slovenije, pa tudi vsi premožnejši, ki se zavedajo, da je bodočnost naroda le v zdravem ljudstvu in da je umrljivost kmečkega prebivalstva Slovenije skoraj polovico višja, kot pa v mestih ter da je temu vzrok izostanek zdravniške pomoči.

5. Razen splošnega bolniškega zavarovanja smatramo za najpotrebnejše nezgodno zavarovanje, ki bi se istaklo moglo organizirati potom občin, ki bi iz posebnih proračunskih postavk dajale podpore najpotrebnejšim invalidom in onemoglim.

6. Smatramo, da je prvenstvena potrebnost ljudskega bolniškega zavarovanja dokazana tudi s tem, ker je delavsko bolniško zavarovanje vpeljano že pred 50 leti, dočim se je starostno uvedlo šele v zadnjih letih.

Zaradi vseh navedenih dejstev pozivamo vsa oblastva, vse ustanove in vse organizacije, ki hočejo koristiti slovenskemu ljudstvu, da se zavzamejo za takojšnjo uvedbo splošnega bolniškega zavarovanja slovenskega, predvsem kmečkega ljudstva.

Vse slovenske liste in časopise naprošamo, da ta naš poziv objavijo.

V Ljubljani, dne 27. januarja 1939.

Zveza absolventov kmetijskih šol dravske banovine v Ljubljani.

Do naših krajev

Jesenice

Strokovna skupina kovinarjev JSZ na Jesenicah priredi v soboto 11. februarja v prostorih restavracije Tančar svoj družabni večer. Vabimo vse člane in prijatelje, da se tega večera udeležijo, da se skupno poveselimo in razgovorimo. — Odbor.

V nedeljo 19. februarja dopoldne bo v Delavskem domu na Savi občni zbor Podpornega društva za Jesenice in okolico. Zato je dolžnost članov, da se ga gotovo udeležijo. Kdor pa še ni član, naj postane, saj je članarina nizka: 4 din na mesec. V boleznih pa pride prav 10 din dnevno.

Vir

V nedeljo 12. februarja ob 8 zjutraj se bo vršil sestanek naše skupine pri Marincelju v Dobu. Sestanek je zelo važen zaradi odpovedi kolektivne pogodbe. Pozivamo članstvo, da se ga polnoštevilno udeležijo. Sestanek naj pokaže zrelost in zavednost našega delavstva.

Zagorje

Vsemu članstvu sporočamo, da bodo člani skupine in našega pevskega odseka uprizorili 12. in 19. februarja »Utopljenca«, komedijo s petjem, v dvorani Zadrúžnega doma in to prvič ob 7 zvečer, drugič ob pol 4 popoldne. Kdor se hoče res iz srca nasmejati, naj pride in pripelje še druge naše prijatelje. Nikomur ne bo žal, saj nastopijo sami starejši igralci. Vabljeni!

Na prvi seji, ki se je vršila dne 31. januarja 1939 s* je odbor konstituiral takole: predsednik Vinko Ustar, podpredsednik Kovač Martin, tajnik Zupančič Anton, nam. Drnovšek Hinko, blagajnik Flere Franc, nam. Suštar Franc; odborniki so pa še tova-

riši Mrgole Jože, Smon Ivan in Schafner Robert. V zaupniški odbor so izbrani tov. Negro Franc, Lozinšek Anton, Benegalija Karel in Skrabar Peter. Članstvo naj vzame to na znanje ter išče informacij v kakršnih koli primerih pri gori navedenih.

Poročila sta se člana naše skupine: tov. Medvešek Franc z gospodično Goble Milko in Kuhar Ivan z gospodično Groharjevo. Želimo jim sreče in zadovoljstva!

Gameljne

V nedeljo 12. februarja 1939 se bo ob 9 dopoldne vršil občni zbor naše plačilnice, skupine tekstilnega delavstva v Gameljnah, in sicer v prostorih gostilne Maček v Sp. Gameljnah. Kot zastopnik centrale bo prišel tov. Srečko Zumer. Vse članice vabimo, da se občnega zbora zanesljivo udeležijo!

Domžale

Strokovna skupina oblačilnega delavstva bo imela svoj redni občni zbor 12. februarja 1939 ob 9. uri v prostorih Društvenega doma v Domžalah. Zastopnik centrale bo Sever Valentin iz Skofje Loke.

Huda jama

Občni zbor naše strokovne skupine rudarjev se bo vršil v nedeljo 12. februarja po prvi sv. maši v sobi št. 60 nad zadrugo v Laškem. Dolžnost vseh članov je, da se ga gotovo udeležijo!

Dragi tovariši! Poteklo je zopet leto in prišel je čas, ko bomo polagali račune o našem delu v preteklem letu. Beležiti imamo marsikaj važnega za naše članstvo. O vsem tem bomo razpravljali na občnem zboru. Sodelovali smo v zvezi z našo centralo JSZ pri vseh važnih zadevah, razpravah,

Delavke pišejo

Malokdaj se v Delavski pravici oglasimo ženske. Zato pa sedaj prosimo, da nam dovolite nekaj prostora, da povemo, kako se godi z nami in kaj zahtevamo.

Izkoriščane smo tako, da je sramota. Zaslužimo toliko, da se sploh ne moremo pošteno preživljati; če smo si te, smo pa raztrgane. Delavke ne moremo misliti na prihodnost. Marsikatera bi se rada poročila in si ustvarila družino, pa nima potrebnih sredstev, čeprav nam je Bog dal isto pravico do življenja, kot bogatim. V tovarni nas skoraj ne priznajo za ljudi; če se jim ne obračamo dobro, pa pravijo, naj nas hudič vzame. Seveda, ko si enkrat zgarana, ni zanje važno, kdo te bo vzela, čeprav nimaš strehe in ne kruha. Mislijo si: če ti ne boš, bo pa druga.

To pa bo vedno tako, če nas ne bo oblast ščitila in nas ne bodo podprli telesno in moralno. Tudi delavke ne bomo mogle biti dovolj odporne, da bi vzdrževale in vzgajale slovenski narod. Če ga bodo pa tiste milostljive gospe, bomo pa začeli padati, da nikdar več ne vstanemo. Delavska mati pripoveduje s solzami v očeh, ker ve, da bo postala mati, pa ne bo imela, da bi mu dala kruha in da bi ga mogla vzgajati sama, ker bo morala iti ponovno v tovarno, da si zasluži vsaj za najpotrebnejše.

Drage tovarišice, dovolj je tega. Ne moremo več trpeti, nočemo biti več sužnje! Me zahtevamo, da se nam zboljša socialna zakonodaja, da se zaščiti poročene delavke. Zahtevamo in moramo priti na odločilna mesta, da bomo zagovarjale svoje stališče. Ne pustimo, da bi se zahtevalo od nas nočno delo. Tovarišice, to se nam ne sme več dogajati, misliti moramo, da to ne bo vedno.

Prepričane smo, da nam bo JSZ naklonjena kot dosedaj, da bomo z njo dosegle to, kar nam pripada. M.

Advokat

dr. Jakob Mohorič Ljubljana

naznanja, da je preselil svojo pisarno v Miklošičeve ceste 10 na Kralja Petra trg št. 3, prtiličje (na križišču Miklošičeve ceste in Dalmatinove ulice).

konferencah itd. ter tako delavstvu v marsičem pripomogli do izboljšanja. Težki so časi in potreba skupnosti je čimdalje večja. Zopet je prišel čas, ko se širokoustijo razni razdirači delavske enotnosti z neke vrste katoliškim programom. Okupirani in zasesti hočejo vse delavske institucije, ter tako zapostaviti ljudsko voljo in vse ostale strokovne organizacije. To niso niti strokovničarji, še manj pa od delavstva voljeni funkcionarji, ampak navadni koristolovci, iskajoči v delavskem gibanju svojih osebnih koristi. Izrabiti hočejo ugodni položaj. Hvala lepa za takšne delavske zastopnike. Zaradi tega naj bodo naši občni zbori jasen dokaz strokovne zrelosti našega članstva, kjer bomo soglasno izrazili zaupnico naši JSZ kot res pravi, samo strokovni in demokratični delavski organizaciji. Javno izjavljamo svoj ponos, ostati zvesti nosilci dr. Jan. Ev. Krekove ideje skozi vse čase, pod praporom Jugoslav. strokovne zveze do končne zmage pravice nad krivico. Optimisti smo! Kar je nezdravega, naj odpade. Zvesti borci za delavske pravice pa kličemo: Naj živi svoboda delavskih organizacij, naj živi naša JSZ. — V nedeljo pa na svidenje!

Vrhnika

Dne 12. januarja je bil občni zbor vrhniške skupine, na katerem so nekateri že skušali delati razdor. Toda taka prizadevanja bivšega službenca JSZ so se izjalovila. Nasprotno, naša skupina je še napredovala; k njej se pristopili vsi delavci podjetja »Ljubljanski vrh«. V nedeljo 12. februarja bomo pa imeli ob 9 dopoldne v Rokodelskem domu sestanek lesnega delavstva. K temu sestanku pridite vsi! — Predsednik Ogrin.

ENODRUŽINSKA HIŠA v Šmartnem pod Šmarno goro št. 59 se odda v najem za 1. marec. Informacije se dobe pri Kmečki posojilnici.

Delavska
GLASILO PRAVICA
KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Izhaja vsak četrtek popoldne, v primeru praznika dan prej. — Uredništvo in uprava je v Ljubljani, Miklošičeva cesta 22-I. — Oglasi, reklamacije in naročila na upravo, Miklošičeva 22-I. Oglasi po ceniku. — Telefon št. 4918. Stevilka pošt. čekovnega računa 14.900.

Posamezna številka 1 din. Naročnina: za 1 mesec 4 din, za četrt leta 10 din, za pol leta 20 din, za vse leto 40 din. Zamejstvo mesečno 7 din, letno 70 din.

Urejuje in odgovarja Tone Fajfar v Ljubljani. Izdaja za konzorcij »Delavske pravice« Srečko Zumer, Ljubljana. Tiska Zadrúžna tiskarna r. z. o. z. v Ljubljani, Tyrševa c. 17 (Maks Blejec)